CAM-İŞ

Sahibi: LUTFU AK

Yazıişlerini fiilen idare eden: Mes'ul Müdür TARIK OLCAY

Dizgi ve Baskı: Orhan Mete ve Ortağı Kollektif Şirketi MATBAASI

12 Ekim 1960 — ADRES : Türkiye Şişe ve Cam Sanayii Işçileri Sendikası merkezi, Paşabahçe (Istanbul) — FIATI : 10 Kuruş YIL: 4 SAYI 89

Ne Haber Ne Haber

Gazetemiz'n bir evvelki sayısında da belirtmiştim. Gelecek sayımızda okuyucularımızla daha geniş bir şekilde hasbihal edeceğiz. Fakat öyle bir şey ki bu ay içerisinde sadece bir çok dostlarımız bize karşı yapılan küstahça hareketten dolayı geçmiş olsun demekle yetindiler ama bunun yanında da yine bazı küçük de olsa sualler sormaktan geri kalmadılar.

Bu günlerde bir çok servislerin beklediği takdir zamlarından bir ses çıkmadığı için hemen hemen herkes bu zamları sormaktadır. Takdir zamlarının işyerinde doğurduğu huzursuzluğu nazarı itibara aldığımız için bu zamlar hakkında pek te müsbet veya menfi cevap vermemeğe kararlıyız. Amma diğer işçilerin umumiyetle üzerinde durdukları umumi zam mevzuunda NE HABER, NE HABER bu sene umumi zam yok mu? Elbette verilecek cevap çok güç amma umumi zam mevzuu ele alınmıştır.

Yine bir çok servislerde çalışan arkadaşlarımız gördükleri yerde Işçi ikramiyelerinden Haber sormaktadırlar. Malûm ya işçi ikramiyeleri tam maaş olarak Ekim ayı içerisinde verilecektir. Bunun için endişe etmiyelim.

Goble servisinde Akort çalışan usta madenci, kalfaların ölü saat ücretlerine Talimatname gereğince zam yapılması hususunda aylardanberi sendikanın yaptığı müracaatlar neticesinde zamlar verildi. Verildi amma goble akortçularının sual yağmuruna bakalım. NE HABER benim zammım ne oldu öteki ise ne Haber diğer arkadaşa 20 kuruş bize beş kuruş allaha reva mı, diğer bir sual ne olacak bu sene yeni bir icat Vardiye ustalarının verdiği notlara göre zam verildi. Bizlerin zam alması bizim postabaşının vereceği nota kaldı ise vay geldi halimize seneler senesi zam alamam. Ehhh, doğrusu gobleciler tam sıkıştırdı zamlarda bazı arkadaşlar unutulmuş olsa gerek yanlış iş bağdattan döner elbette ki unutulanların hakları verilecek. 20 kuruş 5 kuruş işine gelince bu da o talihsiz notlara bağlı olsa gerek, çünkü bir Madenci 140 kuruş alırken bir ustanın da 140 kuruş alması doğru olamaz. Vardiye ustalarının not vermesi çok doğrudur amma öyle vardiye ustası bizde kaç tane çıkar bunu da burada söylemek doğru olmaz. Gazöjen servisi dolayısı ile kömür postaları lâğvedildi burada çalışan eski ve emektar işçiler açıkta kaldılar, gördüklerinde NE HABER NE HABER bunca seneler karşılığı mükâfatımız bu muydu? Fakat arkadaşlarımızın endişe ettikleri kadar sürmedi. Onların emektar durumları Fabrika idarecileri tarafından nazarı itibara alındı ve alınacaktır.

SEYFI DEMIRSOY : Idealist Sendikacılar Lideri

Sendikaların grev ilan Etmemeleri isteniyor

Işçi Sedikaları Konfederasyonu Başkanı C. Beyaz Grev için son söz bizde olmalı diyor

Kollektif iş akti ve grev hakkının yalnız Türkiye çapında sendikalara, federasyonlara ve Türk — Iş'e tanınması konusunda ışçi liderleri hükümetle temasa geçmiş bulunmaktadır. Türk — Iş idare heyeti kollektif iş akti ve grev hakkının ne şekilde şçi teşekkülleri tarafından kullanılması lâzım geldiği konusundaki görüşlerini bir rapor halinde Çalışma Bakanlığına bildirmiştir. Memleketimiziin muhtelif bölgelerinde çeşitli iş kollarında kurulu işçi sendikalariyle temaslardan sonra Türk - Iş Idare Heyetinin hazırladığı rapor muhteva ve fikir itibariyle yenilikler getirmektedir.

Merkeziyetci bir sisteme göre hazırlanmıs olan raporda ezcümle şu görüşler ileri sürülmektedir:

1 — Emeğin istismarını önlemek amacı ile inkilâp hükümetimiz tarafından vaad edilen ve halen üzerinde çalışılan kollektif ış akti ve grev hakkı işçiye tanındığı takdirde, bu hakkın teşkilât kademelerine göre Türkiye çapındaki sendikalarla federasyonlara bırakılması lâzımdır.

2 — Eğer bu hak en küçük işçi teşekküllerine kadar teşmil edilirse bazı zararlı neticeler alınması ihtimali kuvvetlenebilir. Işverenler menfaatleri icabı grevleri önlemek kollektif ış akitlerni tesirsiz bırakmak için kendilerine yakın kimselere sendika kurdurma yoluna gideceklerdir.

3 — Memleketimizde en büyük işyerleri devlete ait bulunmaktadır. Merkezi umum müdürlük teşkilâtlarına bağlı işyer dürlüklerine bağlı işletme müdürlüklerinden işçiye zam veya talimatnamelerde değişiklik yapma ye.kisine sahip bulunmamaktadırlar. Bu durumda kollektif iş akti ve greve muhatap umum müdürlükler olacaktır.

4 — Türkiyenin muhtelif yerlerinde kurulu küçük işçi teşekkülleri üyelerinden toplayacakları küçük aidatlarla gerekli grev fonlarını ancak uzun seneler sonra temin edebileceklerdirö Bu sendikaların bağlı olduğu federasyonlar, o da yoksa en büyük işçi teşkkülü Türk — Iş son sözü söylemek ve işverenin karşısında kuvvetli bir muhatap olma imkânını kazanacaktır.

Raporda grev fonunun nasıl tedarik edileceği yolunda yapılan teklifte şunlar belirtilmektedir:

«— eHr sendika üyesi bulunduğu meslekteki fed
Türkiye çapındaki sendikalara duğu meslekî federasyon veya grev aidatının yüzde 75 ini, Türk — Iş'e yüzde 25 ini bırakacaktır.

Türk — Iş Başkanı Celâl Beyaz kendisiyle konuşan muhabirimize Çalışma Bakanlığına verilen raporla ilgili olarak şunları söylemiştir:

«— Grev ve kollektif iş akdi hakkı federasyon veya Türkiye çapındaki sendikalara tanındığı takdirde işverenlerin kukla sendikalar kurma tehlikeleri bertaraf edilmiş olacaktır. Çalışma aBkanlığının bu konuda bizimle aynı görüş birliğine varmasını temenni etmekteyiz. Aksi takdirde fiilen verilecek olan bu haklardan işçinin istenen şekilde faidelenbileceğini tahmin etmemekteyim.

BIR ISTIFA

Haber aldığımıza göre Istanbul Isçi Sendikaları Birliği Muhasibi Salih Özkarabay Birlik Idare Heyetinden istifa etmiştir.

Istifasının başlıca sebebini öğrenememekle beraber tahminimize göre 11 Eylül 1960 tarihinde yapılan Birlik olağanüstü kongresinde tarafların hazırlamış olduğu listede Salih Özkarabay'ın listeye alınmamasıdır.

BIR DAKIKA

Camcılardan bir tanesi Sendikadan soruyor. Bu seneki Akort saat ücretlerine yapılan zamlar vardiye ustalarının verdiği notlara göre verilmiş? Bir dakika düşündük acaba imzasını atamıyan vardiye ustalarının verdiği notlar ne olabilir, tabii sıfır...

Bu dert artık halledilmeli

Izinli olan işçiye pazar yevmiyesi verilmiyor

Sendikaların, Bakanlığa yaptıkları müracaata müsbet cevap verildi

Tekele bağlı işyerlerinden büyük bir kısmında işçiye verilen ücreti yıllık izinlerde pazar yevmiyeleri ödenmemesi şikâyetlere yol açılmaktadır. Istanbul Müskirat Federasyonuna bu konu ile ilgili olarak üyeler tarafından müracaatlar yapılmağa başlamışır.

Tekel Umum Müdürlüğü tarafından işletmelere verilen yazılı emirde ücretli izin müddeti içine giren pazar günlerine ait yevmiyelerin verilmemesi bildirilmektedir. Iş yerindeki dahili talimatnamelere göre, eskiden izin alanlar yeni yürürlüğe giren ücretli izin kanunundan istifade ettirilmemektedir. Tekelin yalnız iki işyeri yeni talimatnameyi tatbik etmektedir.

Sendikalar Çalışma Bakanlığına müracaat ederek ücretli izine rastlayan Pazar günleri için işçiye ücret ödenmesi icap edip etmediğine dair bilgi istemişlerdir. aÇlışma Bakanlığı tarafından federasyon ve bölge çalışma müdürlüklerine gönderilen yazıda şöyle denilmektedir:

«Yıllık ücretli izin kanuni bir izin olmakla beraber, aynı zamanda işveren tarafından verilen bir izin durumunda olduğu için 7467 sayılı kanuna hakım esas prensip yıllık izin süresinin tamamen ücretli olmasıdır. Bu itibarla yıllık ücretli izin devresine rastlayan Ulusal Bayram, Genel tatil günleri ve hafta tatili günleri ücretlerinin işçilere tediyesi icap eder.»

BAHIR ERSOY : O sadece onlar Gurubu Lideri

Sendikacılık enstitüsü Türkiyede faaliyete geçecek

Türk - Iş'in Hür Dünya işçileri konfederasyonuna üyeliği resmen kabul edildiğine dair yazı Ankaraya gelmiştir. Beynelmilel teşkilâttan gönderilen yazıda şunlar ifade edilmektedir. Azalığınız kabul edildi. 20 dolar aidat ödeyeceksiniz Bu parayı Türk bankalarına resmi kurdan yatırınız.

Ayrıca Hür Dünya Işçileri Konfederasyonunun Karaşide faaliyette bulunan Sendikacı Yetiştirme Enstitüsünü Türkiyeye nakledilmesi yolunda faaliyete geçildiği bildirilmektedir.

ACI BIR KAYIB : Türkiye şişe ve cam fabrikaları A. Ş. mamul ambar işçilerinden Abdurrahman Gülal vefat etti. 22 senedenberi durmadan yorulmadan çalışan Abdurrahman Gülal'ın ani vefatı arkadaşları arasında büyük teessür uyandırmıştır. Çalışkan ve dürüstlüğü ile tanınan merhum arkadaşımıza Allahtan rahmen dilerken geride bıraktığı aile efradına dost ve arkadaşlarına baş sağlığı dileriz. Resimde soldan birinci Abdurrahman Gülal arkadaşımız 20 nci yıl merasiminde ikramiyesini alırken görülmektedir.

EMEKLI BINBAŞI AHMET ALPAY IDARE AMIRI MUAVINLIGINE GETIRILDI

Türkiye Şişe ve Cam Fabrikaları A. Ş. Idare Amiri Muavinliğine Top Emekli Binbaşısı Ahmet Alpay getirilmiştir.

Ahmet Alpay oto tamir işlerini tenvir ve takib edecektir. Kendisi Topçu olduğundan kendi branşına giren bu mesleğe tayini memnuniyet uyandırmıştır.

CAM - IŞ: Ahmet Alpay'ın yeni vazifesini tebrik eder. Cam ailesine hoş geldiniz deriz.

FETHI ARMAN : Çayırova cam fabrikası müdürü Paşabahçe şişe ve cam fabrikasının kıdem ikramiyesi merasiminde soldan birinci zamanın umum müdürü ve bu günün sanayi vekili Dr. Şahap Kocatopçu işçilerden Şükrü Dayı (Kür) ve Fethi Arman görülmektedir.

Istanbul işçi Sendikaları birliği olağanüstü kongre yaptı

11 Eylül 1960 Pazar günü saat 10'00 da Eminönü Öğrenci lokalinde kongre Başkanlığına Türk — Iş aBşkanvekili Celâl Beyaz Başkanvekilliğine Sabık Türk — Iş Genel Sekreteri M. Ali Sarı seçildikten sonra gündeme geçildi.

Malûm olduğu veçhile iki gurup halinde kongreye iştirak eden delegeler il kanda dahi çok sert ve bedbin oldukları yüzlerinde nbelli idi.

5—6 Mart 1960 tarihinde yapılan normal genel kurul kongresinde alınan karar gereğince sadece tüzük tadilâtı yapmak için Birlik olağanüstü toplantıya çağırılmıştı. Gündem açılır açılmaz ikinci grub tarafından hazırlanıp divana verilen bir takrirle seçimlerin yenilenmesi talep edilmekteydi.

Bu takrir bütün delegelerin ittifakı ile kabul edilmiştir.

Tüzük tadilâtında müzakereler esnasında zaman zaman sert ve çetin münakaşalar olmuştur. Bu bakımdan seçimler saat 19 a kaldığı için bir çok delegelr toplantıyı terk etmişlerdir. Son dakikada Sabri Tığlının bir konuşması ile kürsüye gelen Bahir Ersoyun Birlik Başkanı Ziya Hepbir'i, aleni tenkit etmesi neticesinde Bahir Ersoya cevap vermek üzere mikrofona gelen Ziya Hepbirin de karşılıklı cevap ve ithamları umumî heyet tarafından hiç te iyi karşılanmadı.

Toplantıda bulunan Anadolu Sendikacıları dahi bu nahoş olayı hiç iyi karşılamadılar. Iki olgun sendikacının şahsi ihtiraslarını burada ortaya koymamalı idiler, bunun için de delegeler arasında soğuk bir tuş oldu. Işte bu hava içerisinde seçimlere geçildi. Yapılan seçimler neticesinde oy sırasına göre idare heyetine şu sendikacılar seçilmişlerdir. Avni Erakalın 187 oy, Kâzım Narmanlı 202 oy, Dursun Ali Yazıcı 121 oy, Cemil Sermiyasoğlu 174 karabay 117 oy, Rıza Kuas 183 oy, Ibrahim Denizcier 223 oy, Hayri Günüşen 210 oy, Ahmet Muşlu 166 oy, Ihsan Başaran 126 oy, Rıza Güven 125 oy, Saffet Göksüzoğlu 124 oy, Hayrettin Güneş 124 oy, Hasan Gem 124 oy, Rıza Özler 124 oy, Hüseyin Uslubaş 123 oy, Ali Çap 123 oy, Adnan Arıkan 123 oy, Ferhat Topçu 123 oy, Hüsnü Zaim 123 oy, Seyfettin Özbel 122 oy almakla beraber idare heyeti teşekkül etmiştir. Idare Heyeti teşekkül etmiştir. Idare kurulu kendi aralarında yaptıkları vazife taksiminde Başkanlığa Avni Erakalın, Başkanvekilliğine Kâzım Narmanlı, Dursun Ali Yazıcı Genel Sekreterliğe Cemil Sermiyasoğlu Muhasibliğe, Salih Özkarabay eVznadarlığa ise Rıza Kuas getirilmiştir. Birlik Idare Heyetini tebrik eder başarılar dileriz.

Cam - Iş Gazetesi Y. Işleri Müdürlüğüne

13 Eylül 1960 tarihli nüshanızda Teknik Işçiler Sendikası Genel Sekreteri B. Nadir Barkının istifa ettiği ve idare kurulunda fikir ayrılıkları zuhur ettiği ve idare kurulunun toplantı yapmadığı yazılmaktadır.

1 — Sebepsiz yere istifa eden Nadir Barkının istifası idare kurulumuzca kabul edilmemiştir.

2 — Lüzumu halinde idare kurulumuz toplantı yapmaktadır.

3 — Idare kurulumuz arasında hiç bir fikir ayrılığı mevcut değildir.

Bu hususların ayni sütunda tavzih ve tekzibini rica ederiz. 21 9 1960

Saygılarımızla

Teknik Işçiler Sendikası Idare Kurulu adına Başkan Hakkı Akeral

CAM - IŞ: Geçen sayımızda haber olarak verdiğimiz yazı dolayısı ile Teknik Işçileri Sendikasından gelen tekzibi nezaket icabı neşrediyoruz. Çok şükür basın üzerinde mevcut olan Tekzib Kanunu Inkılâp Hükümetimiz sayesinde kaldırılmıştır. Amma biz herşeyden evvel Basın Ahlâk Yasasına riayet etmeğe ant içmişiz.

Nadir Barkının istifası bir hakikattır. Idare Kurulunun istifayı kabul edip etmemesi ayrı bir mevzudur.

Kurul arasındaki ihtilâflar her zaman için olabilir. Teknik Işçileri Sendikası arasındaki ihtilâlafrda bunun bir benzeridir. ve bir hakikattır inkâr etmeğe ne lüzum var? Inşallah olmaz da kurullar normal çalışıp işçi dâvalarını halleder.

ACI BIR KAYIP

Paşabahçe Şişe ve Cam Fabrikaları A. Ş. Goblekesicilerinden ve Türkiye Şişe ve Cam Sanayii Işçileri Sendikası Idare Heyeti azası Hlis Özcan'ın sevgili ve biricik kızı Nermin Özcan 6 Eylül tarihinde vefat etmiştir.

CAM-IŞ: Nermin Özcana allahtan rahmet diler, geride bıraktığı anne ve baba ve Özcan ailesine baş sağlığı dileriz.

IŞ BUHRANI

Memleketimizde işçi değil, iş buhranı var. Sistemli bir ekonomik düzen, metodlu bir plânlama ve şuurlu bir orgaizasyon buhranı var. Üretim yetersizliğinin de, köyden kente akının da, kahvehanelerin boşinsa nlarla dolup taşmasının da sebebi bu.

Boş insan çok, fakat, yetişmiş, kalifiye işçi yok.

Eski Başbakanlık Müsteşarı ve Milli Birlik Komitesi Üyesi Kurmay Albay Alparslan Türkeş, yakın zamanda bir iş seferberliğine girişileceğini ve işsiz kişilerin para karşılığında çalışmağa mecbur tutulacağını söylemiş.

Yürürlükte bulunan siyasal ve ekonomik rejim, bir vatandaşın, para karşılığında da olsa, zorla çalıştırılmasına imkân vermez. Kaldı ki, bir insanı zor kullanarak çalıştırmak Insan Hakları Evrensel Beyannamesine ve demokratik anlayışa da uymaz.

Ama, devlet baba para kazandıracak iş sahası yaratsın da, gerisini iş için inim inim inleyenlere bıraksın.

Çoluğunu çocuğunu, evini barkını köytünde bırakıp da sırtına yüklediği pırtılarla kent kent iş arayan rençper, kendisine para kazandıracak iş alanına oynaya oynaya koşar.

Garsonlardan, hamam tellaklarına; kapıcılardan, inşaat amelelerine ve sandalcılardan, gezici satıcılara kadar büyük bir işsiz kitlesi, köydeki işini bitirdikten sonra, soğuk kış aylarında, kenlerde iş arar.

Yapılacak iş, ildeki işçileri uzmanlaştırmak, köydeki rençperi, köyüne, toprağına bağlamanın yollarını aramaktır.

Özel ve resmi iş yerlerine, gazetelere ve gazetecilere, yazılı, ya da sözlü sayısız iş müracaatları yapılıyor. Insan, bir imkânsızlık kâbusu içerisinde bunalıyor ve realitenin içerisinde bunalıyor ve realitenin sert şamarı beyinlerinde şaklıyor

Bakınız Mehmet Şerif adındaki Adanalı bir okuyucumuz, 23 Ağustos tarihli uzun mektubunun bir yerinde neler azıyor:

1936 doğumlu, evli, bir çocuk babası ve av yüzde otuz bedeni ârıza bulunan bir kimseyim, bir Türk'üm, Sekiz aydan beri iş aramakta, gerek resmî gerek hususi müesseselerin kapıları yüzüme kapanmakta, bütün acı, ıstırap ve kederlerimle başbaşa terkedilmiş bulunmaktayım. Sebep: orta okuldan mezun değilmişim, en mühimmi bedeni ârızam varmış. Doğru. Fakat ârızalı olmak, her halde insanlığımdan hiçbir şey kaybettirmez. Orta Okuldan mezun değilmişim. Haklı. Fakat, sözü geçen okulun ikinci sınıfından ayrılmışım, mühimmi ise, kendimi okul dışında, devlet dairelerinde yüz liralık, hiç değilse elli liralık iş yapabilecek kadar hazırlamaş bulunuyorum. Ama ne yazık ki, bu takdir edilmiyor, anlaşılmıyor,, üç kişinin şerefini, haysiyetini kaybetmesi vicdanları sızlatmıyor, utanç vermiyor. Niçin? Neden? Yoksa bütün amaç ve ilkelein hedefi ahlâksızlık ve vicdansızlık mıdır...»

Adanalı okuyucumuzun uzun mektubundaki bir parça, noktalama işaretleri de, dahil, aynen bu.

Geçenlerde yine, dosyası koltuğunun altında, gayet kibar bir bay geldi, belgeleri masaya yaydı ve sızlandı. O baya da söylediğimiz gibi, biz, özel dert ve mektuplarla uğraşacak ve onlara bir çare bulacak durumda değiliz. Okurlarımız, mektuplarının dikkatle okunduğuna, dertlerinin içimizi sızlattığına inanmalı, fakat, bunlar üzerinde ayrı ayrı durmanın imkânsızlığını da anlayarak, bizi bağışlamalıdırlar.

Memlekette işçi değil, iş buhranı var.

Toprak reformundan önce bir tarım reformu yapılmalı, arıcılık, avcılık, ormancılık, hayvancılık, bahçecilik, bostancılık ve bağcılık geliştirilmelidir.

O zaman, ekmeğini köyünde kazanabilen köylü, çoluğunu çocuğunu bırakıp, gurbet illerde kazanç aramıyacak, caddeler ve kahveler işsizlerle dolup taşmıyacak ve sosyal bir dert halini alan kente akının da çaresi bulunmuş olacaktır.

Vecihi ÜNAL

SENDIKALAR BIRLIGI ONEMLI KARARLAR ALDI

Istanbul İşçi Sendikaları Birliği icra heyeti toplantısı Perşembe günü yapılmıştır. Birlik Başkanı Avni Erakalının riyasetinde ilk toplantısını yapan icra heyeti üyeleri idare heyetine intikal ettirmek üzerebir faaliyet programı hazırlamışlardır

Yapılan çalışmalar sonucunda şu kararlara varılmıştır:

«— Sendikalara kati surette politikanın girmemesi için gerekli tedbirler alınmalıdır. Türk - İş'in hükümete tevdi etmiş olduğu dilek temennilere tamamen iştirak ederiz. Batı demokrasisinin en ileri anlamında bir sendika hürriyeti (Çalışma hakkı dahil) Anayasada kati teminat altına alınmalıdır.

Grev v elokavt kanunu ile Kollektif iş akdi kanun tasarılarının aynı ileri bi rgörüşle en kısa zamanda M. B. K. since kanunlaşmasını beklemekteyiz. Çalışma Bakanlığı teşkilât kanununun, teftiş kadrolarıve selâhiyetler ibakımından geliştirilmesi yolunda genişletilmesini beklemekteyiz. Işçi Sigortaları Kurumunun demokratiy düşünüşü yaralayan hükümlerinin değiştirilmesi, sosyal sigorta dallarının işsizlik sigortası ile tamamlanarak, mevcutların işçiye daha yararlı şekilde düzenlenmesi gereklidir kanaatindeyiz.

Çayırova cam fabrikasında T. şişe, cam işçileri sendikasının geçirdiği bir gün

Türkiye Şişe ve Cam Fabrikaları Umum Müdürü ve bugünün Sanayi Vekili Sayın Dr. Şahap Kocatopçunun büyük gayretleri sayesinde Paşabahçe Şişe Cam Fabrikaları A. Ş. nin bir kolu olarak Izmit Çayırovasında inşa edilmekte olan Pencere Cam Fabrikasının genç ve değerli Müdürü Fethi Arman'ın zaman zaman Sendika idarecilerimize sitemlerde bulunması neticesinde eş ve kardeş iş yerimizi bir defa olsun bugüne kadar ziyaret etmemenin hakikaten bi rhata olduğunu idrak ederek Idare Kurulumuzdan Başkan Lütfi Ak, Başkanvekili Ali Akın, Muhasi Veznedar Hüseyin Oflu, azalardan Halis Özcan, Mustafa Gül, Ahmet Eray, Işçi üyelerimizden Osman Şenol ve Fabrikanın Bekçi Başısı Sadık Kaya olmak üzere sekiz kişilik bir heyet olarak 24 Eylül 1960 Cumartesi günü bu işyerine gittik.

Saat sekizde fabrikanın vermiş olduğu otobüsle yola çıktık tam saat 10 da Çayırova Cam Fabrikasına vasıl olduk, bir kaç defa gitmemizden ileri gelse gerek henüz inşaat halinde olan fabrikanın dahili ve harici yolları da henüz yapılmakta olduğundan bir kaç defa yol değiştirmek mecburiyetinde kaldık ve nihayette bir hayli yaya yol yürüdükten sonra Fabrikanın muvakkat Müdüriyet binasına varabildik.

Müdüriyet binasının giriş kapısında Fabrikanın dinamik idare amiri Necib Yücelal ve Işçi Mümessillerinden Mustafa Cüba tarafından karşılandık. Hepimize hoş geldiniz dedikten sonra da genç ve çalışkan Personel Şefi Ayhan Bilgin yanımıza gelerek hoş geldiniz dedi. Bu sıra Işçi mümessili Mustafa Güba Rus Mühendisleri ile toplantı halinde olan Fabrikanın genç ve dinamik müdürü sayın Fet hi Arman'a haber verek geldiğimizi söyledi. Beş dakika sonra Fabrika Müdürü yanımıza gelerek her zaman olduğu gibi güler yüzü ve samimi olarak hepimizin ellerini ayrı ayrı sıkarak hoş geldiniz dedi. Fethi Arman camiamızın yabancısı olmadığı için hepimiz birisiniz biraz da şakalaştıktan sonra Çocuklar dedi sık sık geldiğiniz için olsa gerek bugün de aksine hava yağmurlu burası halihazır inşaat halinde bu bakımdan çamur fazla, hakikaten o günde çok yağmur yağmıştı. Ben Mühendislerle toplantı halindeyim iki gün sonra bunlar Rusyaya gidecek oradan siparişlerimiz fazla onları tesbit etmekle meşgulüm bu bakımdan sizinle beraber fabrikayı gezemiyeceğim kusura bakmayın ayak üstü de kısaca fabrikanın izahını yaptı ve fabrikanın inşaatını gezmemiz için de Idare amiri Necib Yücelal, Personel Şefi Ayhan Bilgi nile Işçi Mümessillerini yanımıza vazifelendirdi. Tam bu sırada fabrikanın diğer işçi mümessilleri olan Muzaffer Uluhan, Kâmil Esigil ve Ibrahim Öçal geldi. Onlarla tanıştık ve idare amiri Necib bey tarafından yazıhaneye alındık burada fabrikanın demli çayından birer tane içmek suretiyle beş on dakika istirahat ettik. Bu sırada da Mustafa Güba yanıma sokularak ağabey dedi bu çayın fiatı 6 kuruştur dedi nasıl olur deyince; evet dedi Kahvede 25 kuruştur. Necib bey ilâve etti evvelce on kuruştu, kahve ise 25 kuruştu, arkadaşlar itiraz etti ben de bu işi onlara bıraktım şimdi ise maliyet fiatını hesaplıyarak çayı 6 kuruştan, kahveyi ise 23 kuruştan içmekteyiz. Doğrusu hayret ettim, hani bizim Müdüriyette çay içilmez gerçi amma içilse de herhalde

Çayları içtikten sonra Ayhan bey artık çıkalım dedi amma nereden başlıyalım deyince Necib bey burada iken yemekhanelerden başlıyarak yukarıya doğru gidelim dedi ve bu toptuca dışarı çıkıldı.

Fabrika otuz ay kadar evvel inşaatına başlandı fakat esas faaliyet bir sene evvel yapıldı bunun için her tarafta bir faaliyet göze çarpmakta ve binaların yükselmekte olduğu göze çarpmaktadır. Halihazır işçi ve memur yemekhaneleri, Ziraat Okulunun zamanında Tavuk Kümesi olarak kullandığı eski binalardır. Buralarda bazı tadilât yapmak suretiyle muvakkat işçi ve memur yemekhaneleri haline konmuştur amma temizliğine ve organizesine hayran olduk. Doğrusu görülmeğe değer bir yer. Işçi yemekhaneleri dağınıktır, fakat hepsi numaralıdır. Işçinin sıraya girmesi için hususi yapılmış peronlar var peronlara giren işçi ilk durak tan ekmeğini alır, bizimki gibi ekmek yiyebildiğin kadar değil, bir ekmeği üçe taksim etmek suretiyle işçiye vermektedirler. Ekmeği aldıktan sonra iki kap yemeğini alır masasına geçmeden evvel işyerince verilmekte olan kaşık ve çatalını da alır yerine oturur, yemeğini yedikten sonra da tabak, kaşık ve çatalını yine alır, çıkış kapısında bulunan büyük bir sandığa da çatal ve kaşığını bırakır gider. Masalarda insanın yemek yediği dahi belli olmaz. Masalar ve örtüleri tertemiz muşambalarla örtülüdür. Yemekler hakkında kısa bir malûmat almak defa hergün et yemeği var, bunun da sebebini sorunca efendim dediler işyerimiz inşaat halinde olduğu için işimiz çok ağır bunun için işçinin kalorü alması için et yemeğinin muhakkak bulunması lâzımdır dedik bu teklifimizi de Müdürümüz kabul ettiler. Düşündüm, acaba bizim işimiz oradan hafif mi?

Oradan sıra ile fabrikanın inşaat sahasına geçtik doğrusu burası yazı ile pek tarif edilecek gibi değil, kısaca Türkiyede olmayan dünyanın en modern şüphesiz ki Çayırovada yapılmaktadır. Fabrikanın imalât kısmı, sandıkhanesi, malzeme ambarı, diğer kısımları, işçi lojmanları görülmeğe değer yerler.

Inşaat sahasını gezdikten sonra Işçi lojmanlarına çıktık öyle bir lojman ki; küçük hilton desek yeri var. Şimdilik burada Rus teknisyenleri ile fabrikanın bekâr teknisyenleri oturmevcut artık meyhanesinden tutta, banyosuna kadar mevcut. Oradan ikinci muvakkat lojmanlara geçtik burası da zamanında Ziraat Okulunun Şamandırası idi, birisi de şarahanesi halinde idi. Burada da bamuvakkat işçi lojmanları haline konuldu.

Burada yatan işçiler Fabrikanın muvakkat inşaat işçileridir. Hani şu Anadoludan yatak ve yorganı ile tren ve vapurlardan gelen vatandaşlarımızın yattığı yerler amma içerisine girdiğiniz zaman askeri kışlaya girdiğinizi sanırsınız. Temizlik itina ve düzen o kadar olur doğrusu. Burada söyliyecek tek kelime bulamadan mühendislerin yapılmış ve yapılmakta olan lojmanlarına çıktık. Tepe üstünde olan lojmanların manzarası bilmem neresini tarif edeyim amma benim en çok hoşuma giden Heybeli adasında dahi yoktur.

Böylece sahayı natamam gezdikten sonra gerisin geriye döndük çünkü saat 12 olmuştu. Hepsini gezmek için daha iki saat gezmemiz lâzımdı. Fabrikanın sahası o kadar büyük ki ayni fabrika gibi daha üç tane rahatça yapılır.

Müdüriyet binasına gelince Müdür Fethi Arman bizi karşıladı ve yemeğe davet etti. Yemekhaneye girdik. Hani bizim fabrikanın memurlar yemekhanesi var ya orası gibi değil amma ona yakın yazlık ve sayfiye gibi olan yemekhanede masanın etrafını çe virdik doğrusu karnımız da bir hayli açıkmıştı...

Yemekler gelmekte iken Fethi Arman kısaca şöylece söze başladı. Efendim dedi, kusura bakmazsınız Paşabahçe gibi olamayız ama orasının ayarında olmağa çalışıyoruz. Benim bütün arzu ve gayem burada Işçi ve Işveren tefrikinin yapılmamasıdır. Hepimiz birimiz, birimiz hepimiz bu sevgi ve saygı usulünü tatbik etmek için ne lâzımsa yapacağız bütün arkadaşlarım da aynı gayededir. Zaten onlara da aynı şekilde evvelce söylemişimdir. Bundan sonra da fabrikanın inşaatı hakkında geniş izahatlarda bulundu kısa zamanda imalâta başlamak için gayret sarf ettiğini imalata başlandığı zaman memleketin en büyük ihtiyacı olan Pencere camının fazlasını burada imal etme imkânına sahip olacağımızı ifade etti, bu da Paşabahçenin yetiştirdiği kıymetli işçi ve mühendisleri sayesinde olacağını da sözlerine ilâve etti. E tabii Fethi Arman şaka yapmadan lâzımdır. Fabrikanın göğüs kabartacak kadar modern olduğunu ve bu fabrika güzel Türkiyemizin dolayısı ile Paşabahçe Fabrikasının bir eşi ve kolu olduğu için de biz Paşabahçe işçisi olarak ne kadar iftihar etsek azdır demek suretiyle cevap verdik ve hemen Fethi Arman ilâve etti. Arkadaşlar burası tamamen Paşabahçenin parası ile yapılmaktadır ilk plânlarımız otuz milyon lira idi. Halbuki yüz milyona baliğ olmaktadır. Bungünkü çilelerimiz müşterektir inşallah yarın hep beraber refaha kavuşacağız dedi.

Bu sırada yemekler masaya kondu, yemek yemeğe başlarken kanın genç ve değerli idarecilede karşı masada oturan Fabrini bize takdim etti. Karşı masada Fabrikanın Işletme Müdürü Hulusi Seygut, Işletme Şefi Raif Kabartay, yardımcı işletmeler şefi Hadi Gürlen, Ikmal işleri şefi Turgut Oydam oturma idi.

Doğrusu hepsi genç ve dinamik idareciler olduğu bakışların bir çokları Askeriyeden ayrılma olduklarını da sözlerine ilâve etti. Her nedense Fethi Arman Personelini ordu mensuplarından tercih etmiştir. Bu sıra kendisine şöyle bir sual sordum. Efendim dedim saçlarınız beyazlandı acaba sebebi nedir? Gülerek cevap verdi. Saçlarımı Paşabahçede sizler beyazlattınız diye cevap verdi.

Saat 13.30 a gelmişti. Yine sordum. Efendim mesainiz kaçta bitiyor. Bu sefer yine güldü. Bizim mesaimiz sair günler saat 18 de Cumartesi günleri de saat 17 den evvel bitmez arkadaşlarımın hepsi bu fedakârlığı göstermektedir. Yine bir sual sordum: Efendim dedim evlerden çok mektup alıyor musun? (Hani şikâyet mektupları eşlerden) yine gülerek saatına baktı bilirim bilirim dedi söz aramızda sen de bizdensin geç kalmayın siz gidebilirsiniz. Bu sıra efendim bizim ziyaretimiz hem ziyaret, hem de ticaret, Sendikanın Şubesini ne zaman açacağız, evet evet dedi. Biz de düşünüyorduk, ayrı bir sendikan mı kuralım Paşabahçeye mi Şube olalım dedi. Hayır hayır dedik biz bu hususta eminiz burası hiç bir zaman böyle bir teşebbüse geçmez herzaman için burası bizim deyince ne zaman isterseniz kurabilirsiniz ve yerini de yakında temin edeceğiz. Işçi mümessillerine ayrıca müsaade etti ne zaman isterseniz Paşabahçeye gidip arkadaşlarla görüşebilirsiniz. Bu sıra hepsine ayrı ayrı allahaısmarladık deyip teşekkür ederek arabamıza binerek Paşabahçenin yolunu tuttuk. Fakat gözümüz arkada kalmadı dersem yalan söylemiş olurum. Bu hayırlı müesseseyi kurmak için teşebbüs ednler ile yardımda bulunan kimselere Cam Işçisi olarak ne kadar teşekkür etsek yine azdır. Bu müessesenin millete ve memlekete hayırlı olmasını dileyerek ayrıldık.

Devlet Nüshası

31 Ocak 1961

Malûliyet, İhtiyarlık ve ölüm sigortaları kanunu

Kanun No: 6900
Kabul tarihi: 4.2.1957
Neşri tarihi: 13.2.1957

Ana hükümler

Madde 1 — 3008 sayılı İş Kanununun tatbik edildiği iş yerlerinde çalışanlardan o kanuna göre sigortalı sayılanlar ile 5953 ve 6379 sayılı kanunlar şümulüne giren gazeteciler ve gemi adamlarının malûliyetleri, ihtiyarlıkları ve ölmümleri halinde yapılacak yardımlar için, iş yerlerinin mezkûr kanunlar şümulüne alındığının ilgili makamlar tarafından işverene tebliği tarihinden itibaren, bu kanun hükümleri tatbik olunur.

Bu tebligat, Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununun tebligata müteallik hükümleri dairesinde yapılır.

Madde2 — Bu kanun hükümleri aşağıda yazılı kimseler hakkında tatbik edilmez:

a) Kanunla kurulu emeklilik sandıklariyle ilgilendirilenler,

b) 4772 sayılı kanuna tevfikan daimi iş göremezlik ödeneği bağlananlar hariç olmak üzere, bir kayet veya ihtiyarlık aylığı bağlanmuna dayanılarak emekli, malûlimiş olanlar,

c) İş yerinde yürütülen esas işin mahiyeti 3008 sayılı İş Kanunu - nun 8 inci madesinde gösterilen süreksiz işlerden madut bulunduğu takdirde bu gibi iş yerlerinde çalışanlar.

Malûliyet Sigortası

Madde 3 — Malûliyet sigortasından sigortalıya sağlanan menfaatlar şunlardır:

a) Mâlûliyet aylığı bağlanması

b) Toptan ödeme yapılması.

Madde 4 — Çalışma gücünün en az üçte ikisini kaybettiği usulen anlaşılan sigortalılar malûliyet bakımından mâlûl sayılırlar.

Sigortalıların, hangi hallerde çalışma gücünün en az üçte ikisini kaybetmiş ve hangi hallerde başka birinin devamlı bakımına muhtaç durumda sayılacakları, Çalışma ve Sıhhat ve İçtimaî Muavenet Vekâletlerince müştereken hazırlanacak bir nizamname ile tesbit olunur.
dan faydalanabilmek için:

Madde 5 — Malûliyet aylığın -

a) Çalışma gücünün en az üçte ikisini kaybetmiş olmak,

b) En az on beş yıldan beri sigortalı bulunmak,

c) Bu Kanuna göre en az 3 000 günlük sigorta primi ödemiş olmak,

Şarttır.

Ancak, yukarda (b) ve (c) fıkralarında yazılı şartlardan birini veya her ikisini yerine getirmemiş olmakla beraber, sigortalık süresi 5-20 yıl olan ve her sene için ortalama olarak en az 150 günlük sigorta primi ödemiş bulunan sigortalılara da mâlûliyet aylığı bağlanır.

Madde 6 — 5 inci maddenin a, b ve c fıkralarında yazılı şartlar, haiz olmak suretiyle malûliyet aylığı bağlanmasına, hak kazanan ve geçindirmekle mükellef kimseleri bulunan sigortalılara, sigortalık süresince ödedikleri sigorta primlerinin hesabına esas tutulan ortalama yıllık kazançlarının yüzde 50 si, geçindirmekle mükellef kimsesi bulunmıyan sigortalılara da yüzde 35 i nispetinde yıllık mâlûliyet geliri bağlanır.

Başka birinin devamlı bakımına muhtaç durumda mâlûl olan sigortalılara ortalama yıllık kaçanalarının yüzde 60 ı nispetinde yılık mâ-

Çalışma gücünün en az üçte ikisini kaybetmiş ve 5 inci maddenin son fıkrasına göre mâlûliyet geliri bağlanmasına hak kazanmış olan sigortalılara, yukarıdaki nispetler - den sigortalık sürelerinin 20 yıldan eksik her tam senesi için yüzde 1 indirme yapılmak suretiyle suretiyle yıllık malûliyet geliri bağlanır.

Mâlûliyet aylığı, yıllık mâlûliyet gelirinin on iki de biridir.

Madde 7 — Malûliyet aylığına hak kazanan sigortaların aylıklarının ödenmesine, kendilerinin yazılı taleplerini takiben ay başından başlanır.

Ancak, iş kazalariyle meslek hastalıkları veya hastalık ve analık sigortalarından geçici iş göremezlik ödeneği alan sigortalıların mâlûliyet aylıkları, geçici iş göremezlik ödeneği verilme süresinin nihayete erdiği tarihi takibeden ay başından itibaren ödenmeye başlanır.

Madde 8 — Mâlûliyet aylığı bağlandıktan sonra, sigortalı her zaman, başka birinin devamlı bakımına muhtaç duruma girdiğini ileri sürerek mâlûliyet aylığının arttırılmasını istiyebilir.

Başka birinin devamlı bakımına muhtaç duruma girdiği usulen anlaşılan sigortalının mâlûliyet aylıkları, bu husustaki yazılı müracaatlarını takibeden ay başından itibaren 6 ıncı madde hükmüne göre arttırılır.

İşçi Sigortaları Kurumu da, mâlûliyet aylığı bağlandığı tarihten itibaren üç yıl içinde, sigortaları, yeniden kontrol muayenesine tabi tutabilir.

Gerek bu kontrol muayenesi, gerek sigortalının bu maddenin birinci fıkrasına göre müracatı üzerine veya işe alıştırma neticesinde yapılan muayenesi sonunda, mâlûliyet aylığı, tesbit edilecek yeni mâlûliyet durumuna göre:

a) Sigortalının müracaatı halinde, yazılı müracatını,

b) İşçi Sigortaları Kurumunca kontrol muayenesine veya işe alıştırmaya tabi tutulma halinde de son muayene tarihini,

Takibeden ay başından itibaren, gerekirse artırılır, azaltılır veya kesilir.

Kontrol muayenesini Kurumun yazılı tebligatında belirtilen tarihten itibaren 3 ay zarfında yaptırmıyan sigortalıların mâlûliyet aylıklarının ödenmesi, 3 aylık müddetin hitamından itibaren, sigortalı kontrol muayenesini yaptırıncaya kadar durdurulur.

Madde 9 — Çalışma gücünün en az üçte ikisini kaybettiği usulen anlaşılan malûliyet veya ihtiyarlık aylığı bağlanmasına hak kazanmıyan sigortalılara, bu kanuna göre kendilerinin ve işverenlerinin ödediği sigorta primlerinin toplamı toptan ödeme şeklinde verilir.

Madde 10 — Çalışma gücünün artırabileceği umulan mâlûl sigortalılar, İşçi Sigortaları Kurumunca kendi mesleklerinde veya yeni bir

İşçi Sigortaları Kurumunun bu meslekte çalışabilmelerini teminen işe alıştırılabilirler.
hu husustakı yazılı tebligatına rağmen işe alıştırılmaktan imtina eden sigortalının mâlûliyet aylıklarının yarısı, alıştırma işine başlayıncaya kadar kesilir.
hangi esaslar dairesinde yapılacağı ve bu maddenin tatbik tarzı, Çalışma ve Sıhhat ve İçtimaî Mu

İşe alıştırmanın ne suretle ve hazırlanacak bir nizamname ile tesavenet Vekâletlerince müştereken bit olunur.

İhtiyarlık sigortası

sından sigortalıya sağlanan menfa-

Madde 11 — İhtiyarlık sigortaatler şunlardır:

a) İhtiyarlık aylığı bağlanması,

b) Toptan ödeme yapılması.

Madde 12 — İhtiyarlık aylığından faydalanabilmek için:

a) 60 yaşını doldurmuş olmak,

b) En az 25 yıldan beri sigortalı bulunmak,

c) Bu kanuna göre en az 5 000 günlük sigorta primi ödemiş olmak, şarttır.

Ancak, yukardaki (b) ve (c) fıkralarında yazılı şartlardan birini veya her ikisini yerine getirmemiş 15 - 35 yı olan ve her sene için olmakla beraber sigortalılık süresi ortalama olarak en az 150 günlük sigorta primi ödemiş bulunan sigortalılara da ihtiyarlık aylığı b
(a), (b) ve (c) fıkralarındaki şart lanır.

Madde 13 — 12 nci maddenin yarlık aylığı bağlanmasına hak kaları yerine getirmek suretiyle ihtizanan ve geçindirmekle mükellef kimsesi bulunan sigortalılara, sigortalılara, sigortalılık süresince ödedikleri sigorta primlerinin hesabına esas tutulan ortalama yıllık kazançlarının yüzde 50 sı, geçindirmekle mükellef kimsesi bulunmıyan sigortalılara da yüzde 35 i nispetinde yılık ihtiyarlık geliri bağlanır.

60 dan yukarı yaşlarda aylık bağlanan sigortalıların yıllık ihtıyar durulmuş bulundukları her tam yaş lık gelirleri, 60 yaşından sonra dol- için yüzde 1 artırılır.

12 inci maddenin son fıkrasına göre ihtiyarlık geliri bağlanmasına hak kazanan sigortalılara, yukardaki nispetlerden, sigortalık süreleri - lanır.
nin 35 yıldan eksik her senesi için yüzde 0.75 indirme yapılmak suretiyle yıllık ihtiyarlık geliri bağ-

İhtiyarlık aylığı, yıllık ihtiyarlık gelirinin on ikide biridir.

Madde 14 — Ağır ve yıpratıcı işlerde çalışan sigortalıların bu işlerde geçen hizmet sürelerihesa lerde geçen hizmet süreleri üzerinden hesaplanacak yıpranma payı gün sayısı toplamı, bu kanunun 12 nci maddesine göre ihtiyarlık aylığından faydalanılabilecek yaş hadinden indirilir.

Ağır ve yıpratıcı işler ile bu işlerde geçen hizmet süreleri üzerinden yüzde 35 i geçmemek şartiyle, ne nispette yıpranma payı hesaplanacağı Çalışma Vekâletince hazırlanacak bir nizamname ile tesbit olunur.

Bir takvim ayında yalnız ağır ve yıpratıcı işlerde çalışmış olan sigortalıların o ayda çalışmadan ücret aldıkları günlere ait mâlûliyet, ihtıyarlık ve ölüm sigortaları pri i de ağır ve yıpratıcı işlerde çalışıl -

Madde 15 — İhtiyarlık aylığına mışcasına hesap ve tesbit olunur. hak kazanan sigortalıların aylıklarının ödenmesine, kendilerinin yazılı taleplerini takibeden aybaşından başlanır.

Şu kadar ki, kendisine ihtiyarlık aylığına hak kazanan sigortalıların aylıklarının ödenmesine kendilerinin yazılı taleperini takibeden aybaşından başlanır.

Şu kadar ki, kendisine ihtiyarlık aylığı bağlanan sigortalının, bu kanuna tabi bir işde çalıştığı müddetçe aylığı kesilir.

Madde 16 — 60 yaşını doldurduğu halde mâlûliyet ve ihtiyarlık aylığı bağlanmasına hak kazanamıyan ve sigortaya tabi işden ayrılan sigortalılara, bu kanuna göre kendilerinin ve iş verenlerinin ödediği sigorta primlerinin toplamı, yazılı talepleri üzerine, toptan ödeme şeklinde verilir.

İşten ayrıldıkları tarihten itibaren bir sene içinde evlenmiş veya evlendikleri tarihten itibaren bir sene içinde işten ayrılmış olan kadın sigortalılar, evlenme dolayısiyle işten ayrılmış sayılırlar.

Bu maddeye tevfikan toptan ödne yapılan sigortalılardan bu kanuna tabi bir işe girenler, kendilerine verilen primleri, aldıkları tarihten itibaren yüzde 5 faizi ile İşçi Sigortaları Kurumuna iade ettikleri takdirde sigortaya tabi eski hiz - nazara alınır. Toptan ödeme şeklinde aldıkları primleri İşçi Sigortalametleri bu kanunun tatbikatında rı Kurumuna iade etmiyenlerin sigortalık süreleri, bu kanuna tabi işlere yeniden girdikleri tarihten başlar.

Ölüm Sigortası

Madde 18 — Ölüm sigortasın - dan sağlanan menfaatler şunlardır:

a) Ölen sigortalının eşine, ço - cuklarına, ana ve babasına aylık bağlanması,

b) Ölen sigortalının eşine çocukına, ana ve babasına toptan ödeme yapılması,

c) Ölen sigortalı için ailesine cenaze masrafı karşılığı verilmesi.

Madde 19 — a) Mâlûliyet veya ihtiyarlık aylığı bağlandıktan, ya ut yazılı olarak müracaat edip malûliyet veya ihtiyarlık aylığı bağ - lanmasına hak kazandıktan sonra ölen;

b) Ölüm tarihinde, en az 15 yıl dan beri sigortalı bulunan ve en az 3 000 günlü sigorta primi ödemiş olan,

c) Ölüm tarihinde, sigortalılık süresi 5 - 20 yıl olan ve her sene için ortalama olarak en az 150 günlük sigorta primi ödemiş bulunan,

Sigortalıların beğnenaebüü

Sigortalıların hak sahibi kimselerine aylık bağlanır.

Madde 20 — Sigortalının ölümü halinde, hak sahibi kimselerine bağlanacak aylığın tesbitine:

a) Sigortalıya bağlanmış bulu - nan ve **en az 3 000 günlük** sigorta primi ödemiş olan sigortalıların sigorta primi hesabına esas tutulan ortalama yıllık kazançlarının yüzde 50 si **üzerinden** hesaplanacak yıllık gelirinin onikide biri,

Esas tutulur.

Sigortalıların 60 tan yukarı yaşlarda ölümleri halinde yukarıki (b) ve (c) fıkralrına göre hesaplanacak yıllık gelir miktarları, 60 yaşın - dan sonra doldurmuş bulundukları her tam yaş için yüzde 1 artırılmak suretiyle tesbit olunur.

Madde 21 — Sigortalının ölümü halinde, 20 nci madde gereğince hesap ve tesbit edilecek aylığın, dul karısına veya çlışamıyacak durumda malûl kocasına yüzde 50 si nispetinde çocuklarından her birinde yüzde 25 i, hem anasız hem babasız çocuklara da yüzde 40 ı nispetinde aylık bağlanır.

Bu aylıklar, çocuğun, 18 yaşını, yüksel tahsil yapılması halinde de 25 yaşını doldurmasına kadar de - vam eder.

Sigortalının, ölümünden evvel edinilmiş veya nesebi düzeltilmiş yahut babalığı hükme bağlanmış çocukları ile ölümünden sonra doğan çocukları da bu aylıktan faydalanırlar.

Sigortalının çalışmıyacak durumdaki mâlûl çocukları, yaşları ne olursa olsun, 18 yaşından küçük çocuklar gibi bu aylıktan faydalanırlar.

Hak sahibi eş ve çocuklara bağlanacak aylıkların yılık toplamı sigortalıya ait aylığın yıllık tutarını geçemez. Bu haddin aşılmaması için gerekirse eş ve çocukların ay - lıklarındaki nispet gözetilerek in - dirmeler yapılır.

Sigortalının ölümü tarihinde eşine ve çocuklarına bağlanması gereken aylıkların toplamı sigortalıya ait aylıktan dun bulmadığı takdirde, artanı, eşit hisseler halinde, geçimi sigortalı tarafından sağlandığı tevsik edilen ana ve babasına aylık olarak verilir. Ancak, bunların her birinin hissesi sigortalıya ait aylığın yüzde 25 ini geçemez.

Sigortalının dul karısı ve kız çocukları evlenecek olurlarsa aylıkları kesilir.

Madde 22 — Sigortalının ölümü halinde hak sahibi kimselerine bağlanacak aylıklar, ölümle aylığa istihkak kesbettikleri tarihi takibe - den ay başında başlar.

Mâlûliyet veya ihtiyarlık aylığı bağlandıktan veya bağlanmasına hak kazandıktan sonra ölen sigortalıların hak sahibi kimselerinin aylıkları, sigortalının istihkak kesbettiği son aylık süresinin nihayete erdiği tarihten başlar.
hak sahibi kimselerinden hiç birisi

Madde 23 — Ölen sigortalının bu kanuna güre aylı kbağlanmasına hak kazanmadığı takdirde, sigortalının eşine, çocuklarına, ana ve babasına, bu kanun gereğince kendisinin ve işverenlerinin ödediği sigorta primleri toplamı aşağıdaki şartlar ve esaslar dairesinde toptan ödeme şeklinde verilir.

Toptan ödenecek miktarın, sigortalının eşine veya çalışamıyacak durumda mâlûl kocasına yüzde 50 si, 18 yaşını doldurmamış ve evlenmemiş veya 18 yaşını doldurmuş olp da çalışamıyacak durumda mâlûl çocuklarından her birine yüzde 25 i verilir.

Sigortalının ölümünden evvel evlât edinilmiş veya nesebi düzeltilmiş yahut babalığı hükme bağlanmış çocukları da toptan ödemeden faydalanırlar.

Hak sahibi eş ve çocuklara yapılacak toptan ödemelerin toplamı, toptan ödenecek miktarı geçemez. Bu haddin aşılmaması için gerekirse eş ve çocukların hisselerinden aralarındaki nispet gözetilerek indirmeler yapılır.

Sigortalının ölümü tarihinde eşine ve çocuklarına yapılacak top - tan odemelerin toplamı, toptan ödenecek **miktardan dun** bulunduğu takdirde, artanı, eşit hisseler halinde, geçimi sigortalı tarafından sağlandığı tevsik edilen ana ve babasına verilir. Ancak, bunların her birinin hissesi yüzde 25 i geçemez.

Yukardaki esaslar dairesinde toptan ödeme yapıldıktan sonra bakiye kalırsa, sigortalının ölümünden sonra doğacak çocuklarına da bu madde hükümlerine göre toptan ödeme yapılır.

Madde 24 — Sigortalının ölümü halinde cenaze masrafı karşılığı olarak ailesine 200 lira ödenir. 4772 sayılı kanun gereğince cenaze masrafı verilen sigortalılar için bu madde tevfikan ayrıca ödeme yapılmaz. Bu kanuna tabi işlerden ay - rıldıkları tarihten bir yıl geçtikten sonra ölenlerle **bu kanun** hükümlerine göre aylık bağlanan veya toptan ödeme yapılan sigortalılar için de cenaze masrafı verilmez.

Müşterek hükümler

Madde 25 — Bu kanunda derpiş edilen sigortalılık süresinin mebdei, sigortalının, 5417 sayılı kanuna veya bu kanuna tabi işlerde ilk defa çalışmaya başladığı tarihtir.

Sigortalının namına 5417 sayılı İhtiyarlık Sigortası Kanununa göre ödenmiş bulunan primler ile bunların prim ödeme gün sayıları, bu kanuna göre ödenen prim ve prim ödeme **gün sayısı olarak** kabul edilir.

Madde 26 — Bu kanuna göre ödenmiş bulunan primler ile bunların prim ödeme gün sayıları, bu kanuna göre ödenen prim ve prim ödeme gün sayısı olarak kabul edilir.

Madde 26 — Bu kanuna göre bağlanacak mâlûliyet ve ihtiyarlık aylıkları ile sigortalının ölümü halinde hak sahibi kimselerine yapılacak tahsise esas tutulacak aylıkların yıllık tutarı 720 liradan aşağı olamaz.

Madde 27 — Bu kanuna göre aylık bağlanmasına hak kazananlara toptan ödeme yapılamaz.

Madde 28 — Bu kanunun tatbikatında, sigortalının geçindirmekle mükellef olduğu kimseleri

a) Karısı veya çalışamıyacak durumda mâlûl kocası,

b) 18 yaşını veya yüksek tahsil yapılması halinde 25 yaşını doldurmamış veyahut 18 yaşını doldurmuş olup da çalışamıyacak durumda mâlûl çocukları,

c) Geçiminin sigortalı tarafından sağlandığı tevsik esilen ana ve babası,

dır.

Madde 29 — Bu kanun gereğince aylık bağlanan sigortalılar ile hak sahibi kimselerinin durumlarında, sigortalılar ile hak sahibi kimselerinin kendilerine veya diğer hak sahiplerine bağlanan aylık miktarının değiştirilmesini gerektiren bir hal husule geldiğe takdirde, aylık miktarı, değişikliğin vukua geldiği tarihi takip eden ay başından itibaren yeni duruma göre değiştirilir.

Madde 30 — Bu kanunun tatbikatında, sağlık ve mâlûliyet durumlariyle ilgili her türlü hallerde, ancak, umumi muvazeneye dâhil dairelere, mülhak bütçeli idarelere, belediyelere, hususi idarelere ve İşçi Sigortaları Kurumuna ait hastanelerden birinin sağlık kurulunca verilecek raporlarda belirtilen hastalık ve ârızalar esas tutulur.

Rapor her hangi bir sebeple İşçi Sigortaları Kurumu tarafından yeter görülmezse, sigortalı, kurumca yukarda belirtilen hastanelerden rinin sağlık kuruluna sevkolunabileceği gibi, sigortalı da, birinci fıkrada yazılı raporlar üzerine Kurumca verilecek karara itiraz ederek aynı şekilde bir hastanenin sağlık kurulunda muayenesini İşçi Sigortaları Kurumundan talep edebilir.

Sigortalının Kurumca verilen karara itiraz etmesi halinde, durum Yüksek Sağlık Şûrasınca kesin karara bağlanır.

Raporlarının Kurumca yeter görülmemesi sebebiyle yeniden bir hastane sağlık kuruluna sevk olunacak sigortalıların ve lüzumu halinde bunlara refakat etmesi gereken kimselerin gidip gelme yol paralariyle zaruri masrafları ve sigortalıların hastane masrafları Kurum tarafından verilir.

Madde 31 — Hem mâlûliyet hem de ihtiyarlık aylığı bağlanmasına hak kazanan sigortalıya, bu aylıkların eşitliği halinde de yalnız ihtiyarlık aylığı tahsis edilir.

Bu kanun ile 4772 sayılı kanuna göre hak kazanılan aylıkların birleşmesi halinde, sigortalıya veya hak sahibine bu aylıklardan fazla olanının tamamı, noksan olanının da yarısı tahsis edilir. Bu aylıkların eşitliği halinde 4772 sayılı kanuna göre bağlanan aylığın tamamı, bu kanuna göre bağlanan aylığın da yarısı verilir. Bu kanuna göre aylık bağlanmadan evvel 4772 sayılı kanuna tevfikan sermayeye çevrilen aylıklar ile bu kanuna göre yapılacak toptan ödemelerde bu fıkra hükmü uygulanmaz.

Mâlûliyet ve ihtiyarlık sigortalarından birinden aylık bağlanmasına, diğerinden de toptan ödeme yapılmasına hak kazanan sigortalıya, yalnız aylık verilir.

Madde 32 — İşçi Sigortaları Kurumu, aylık bağlanması veya toptan ödeme yapılması için gerekli belgeler tamamlanınca, bağlanacak aylıkları ve yapılacak toptan ödemeleri hesap ve tesbit ederek ilgililere yazı ile bildirir.

Sigortalılar ve bunların hak sahibi kimseleri, kararı bildiren yazıyı aldıkları günden başlamak üzere altı ay içinde yetkili iş mahkemesine başvurarak kurumun kararına itiraz edebilirler. Bu itiraz üzerine açılacak dâvalar, Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununun seri usulü muhakeme hükümlerine göre

İtiraz, kararın tatbikını durdurgörülür.
maz.

Primler

Madde 33 — Mâlûliyet, ihtiyarlık ve ölüm sigortalarının gerektirdiği yardımlarla her türlü yönetim giderlerini karşılamak üzere alın - ması gerekli primleri sigortalılarla bunların işverenleri öderler. İşveren çalıştırdığı bilûmum sigortalıların prim tutarlarını ücretlerinden kesmeye ve kendisine ait primler tutarını da bu miktara ekliyerek en geç ertesi ayın sonuna kadar İşçi Sigortaları Kurumuna ödemiye mecburdur. İşveren primlerin bu suretle tam olarak zamanında ödenmemesi halinde İşçi Sigortaları Kurumuna karşı sorumlu olup, ayrıca primleri yüzde 10 fazlasiyle ve kanuni ödeme müddetinin sona erdiği tarihten itibaren yüzde 5 faizi ile ödemeye mecburdur.

Madde 34 — Sigortalılarla işverenlerin ödeyeceği primlerin hesabında, sigortalılara ödenen ücretlerin aylık tutarları esas alınır.

Sigortalılara verilen her türlü paralar ücretlerinin aylık tutarına dahildir. Şu kadar ki, yolluk, çocuk ve aile zamları, ölüm, doğum ve evlenme yardımları ile ayni yardım lar ve hususî kanunlarla işçi sigortaları primlerinden istisna edilen ödemeler sigorta primlerinin hesabına esas tutulacak ücretlerin aylık tutarının tesbitinde nazara alınmaz.

4772 ve 5502 sayılı kanunlar gereğince alınacak sigorta primlerinin hesabına esas tutulacak kazançlar da yukarda yazılı esaslar dairesinde tesbit olunur.

Günlük, haftalık veya aylık olarak muayyen bir ücrete dayanmış olmayıp da komüsyon ücreti, kâra iştirak, tasarruf ve yalnız servis mukabili bahşış gibi gayrimuayyen zaman ve miktar üzerinden ücret alan sigortalıların prim ve ödeneklerinin **hesabında esas** tutulacak hükmü mahfuz kalmak şartiyle, İcgünlük kazançları, 35 inci madde ra Vekilleri karariyle belli edilir.

Bu gibi sigortalılar için, 4772 sayılı İş Kazalariyle Meslek Hastalıkları ve Analık Sigortaları ve 5502 sayılı Hastalık ve Analık Sigortası Kanunları gereğince alınacak primlerle bunlara verilecek ödeneklerin hesabında da, yukarki fıkrada yazılı İcra Vekilleri Heyeti kararında belirtilen miktarlar esas tutulur.

Madde 35 — Ücretsiz çalışanlarla günlüz kazancı 3 liradan aşağı olan sigortalıların mâlûliyet, ihtiyarlık ve ölüm sigortaları primleri 3 lira üezirnden hesaplanır.

Sigortalının fiilen aldığı ücret ile 3 lira arasındaki farka ait priminin tamamı işveren tarafından ödenir.

Sigorta primlerinin hesabında günlük kazancın 50 liradan fazlası nazara alınmaz.

Bu madde gereğince prim hesabına esas tutulacak günlük kazanç, takvim ayı kaç gün olursa olsun, sigortalının bir takvim ayı içinde elde ettiği ve prime esas tutulan aylık kazanç toplamının 30 da biridir.

Günlüz kazancın hesabına esas tutulan ay içindeki bazı iş günlerinde herhangi bir sebeple çalışmamış ve çalışmadıkları günler için ücret almamış olan sigortalıların günlük kazançları, o ay içindeki fiili kazanç toplamının ücret aldıkları gün adedine bölünmesi suretiyle hesaplanır.

Sigortalıların günlük kazançlarıyları aynı zamanda bunların prim nın hesabında esas tutulan gün sa- ödeme gün sayılarını gösterir.

Muhtelif iş yerlerinde çalışan si- aylık ve günlük kazançlarının tesbitinde, her iş yerindeki aylık ve günlük kazanç tutarı müstakilen nazara alınır ve primler buna göre hesaplanır.

Madde 36 — Mâlûliyet, ihtiyarlık ve ölüm sigortaları primi, sigortalının kazancının yüzde 11 idir.
madde hükmü mahfuzdur.

Bunun yüzde 5 i sigortalı, yüzde 6 sı da işveren hissesidir. 37 nci

Madde 37 — 14 üncü maddede madde hükmü mahfuzdur.
yazılı Nizamnamede belirtilen ağır ve yıpratıcı işlerde çalışanların mâlûliyet, ihtiyarlık ve ölüm sigortaları primleri, bu Nizamnamede gösrecesinde artırılır. Bu artırmadan terilen yıpranma payı nisbetleri de doğan prim farkını işverenle sigortalı 36 ncı maddede yazılı nispetler dairesinde öderler.

Madde 38 — İşveren veya vekili, iş yerinde çalıştırdığı sigortalılara bir takvim ayı zarfında ödenen ücretleri gösterir ve örneği İşçi Sigortaları Kurumunca hazırlanacak aylık bordroları en geç ertesi ayın sonuna **kadar İşçi Sigortaları** Kurumuna vermeye veya o ay içinde iş yerinde hiç bir sigortalı çalıştırmadığını müteakip ay sonuna kadar yazı ile Kuruma bildirmeye mecburdur.

Bordrolar, örneğine uygun olarak, vaktinde verilmezse veya bordroların dayandığı belgeler bordro muhteviyatını teyit eder mahiyette görülmezse, İşçi Sigortaları Kurumu prim hesabında esas tutulacak kazançlar toplamını uygun göreceği yol ve usullere göre res'en takdir eder.

Şu kadar ki, sigorta primlerinin res'en takdir suretiyle tesbit olunması, işveren ve işveren vekillerinin bordro verilmiyen sigortalılar çalıştıklarını mahkeme kararıyla ispat ederlerse, bunların mahkeme kararında belirtilen kazanç toplamlariyle **çalışma gün sayıları** nazara alınır.

Karşılık ayırma

Madde 39 — Her hesap yılı sonunda o yıl için alınan mâlûliyet ihtiyarlık ve ölüm sigortaları primlerinden dört türlü karşılık ayrılır:

a) Matematik karşılık.

b) Ödenmiş primler karşılığı,

c) Askıda işler karşılığı.

d) Olağanüstü karşılık.

Matematik karşılık; bu kanun gereğince bağlanacak aylıkların ödenmesini sağlamak üzere hesaplanacak peşin değerlerin toplamıdır.

Ödenmiş primler karşılığı; henüz mâlûliyet, ihtiyarlık ve ölüm dolayısıyle sigortadan faydalanmıya başlamamış bulunan sigortalılar için bu kanun gereğince ileride kurumca yapılacak **ödemelerin bilânço tarihindeki değeri ile bu sigortalılar** için müteakip yıllarda ödenecek primlerin peşin değerleri arasındaki farktır.

Askıda işler karşılığı; yılı içinde muameleleri tamamlanmıyarak tediyeleri yapılmamış bulunan aylık ve toptan ödemeleri karşılıyacak yekûn - terlikte olur.

Olağanüstü karşılık; herhangi bir hesap yılına ait gelirlerin o yıl yapılacak masraflarla yıl sonunda ayrılması gerekli karşılıklara yetmemesi halinde kullanılmak üzere ayrılan karşılıktır.

Her hesap yılı sonunda o yılın

(Baş tarafı 4. sayfada)

Malûliyet, ihtiyarlık ve ölüm sigortaları kanunu

(Baş tarafı 3. sayfada)

gelirlerinden matematik, ödenmiş primler ve askıda işler karşılıkları ile yönetim giderleri ve diğer sigorta masrafları çıkarıldıktan sonra kalanı olağanüstü karşılık olarak ayrılır.

Madde 40 — Mâlûliyet, ihtiyarlık ve ölüm sigortaları için ayrılacak karşılıklar:

a) Millî bankalara,

b) Devletin çıkardığı veya kefil olduğu tahvillere,

c) Gayrimenkullere,

d) Sigortalılara mesken inşası için ve bu meskenleri ipotek etmek suretiyle gayrimenkulün değerinin Yatırılmak suretiyle işletilir. yüzde 90 ı karşılığı olarak,

Bu karşılıkların yüzde 40 ı Devlet tahvillerine ve en çok yüzde 25 i de ipotek karşılığı olarak yatırılır.

İhtiyari sigorta

Madde 41 — Sigortalılık süresi en az 5 yıl olan ve asgari 750 gün lün mâlûliyet, ihtiyarlık ve ölüm sigortaları primi ödemiş bulunan sigortalılar aşağıdaki şartlar dahilinde ihtiyarî olarak sigortaya devam edebilirler:

a) İhtiyarî olarak sigortaya devam edeceğini İşçi Sigortaları Kurumuna yazı ile bildirmek,

b) Evvelce kendisine toptan ödeme yapılmamış olmak veya toptan ödeme yapılmışsa bu meblâğı arada geçen zamana ait yüzde 5 faizi ile birlikte, ihtiyarî sigortaya devam talebenin kabul edildiğinin kurumca kendisine tebliği tarihinden üç ay içinde iade etmiş bulunmak,

c) Her yıl 300 günlük sigorta primi ödemek,

c) Bendi gereğince ödenecek primler, sigortalının sigortalılık süresi içindeki prime esas ortalama yıllık kazancından aşağı ve (15 000) liradan yukarı olmamak şartiyle, sigortalının beyan edeceği yıllık kazanç üzerinden alınır.

Bu yıllık kazanç üzerinden 36 ncı maddedeki nispet dâhilinde tesbit olunacak primlerin tamamını yalnız sigortalı öder.

Sigortalıların mecburi ve ihtiyarî olarak ödedikleri primler, bu primlere ait gün sayıları ve yıllık kazanç tutarları birleştirilir.

Müteferrik hükümler

Madde 43 — Hilâfına kanunî hüküm olmadıkça, İş Kanununun 7 nci faslı hükümleri, mâlûliyet, ihtiyarlık ve ölüm sigortalarına da şâmildir.

4772 sayılı kanunun 49, 51, 52, 69, 74, 77 ve 81 nci maddeleri mâlûliyet, ihtiyarlık ve ölüm sigortaları hakkında da tatbik olunur.

Madde 44 — İşveren veya işveren vekilleri, iş yerlerine alınan veya iş yerlerinden ayrılan sigortalıları, örnekleri İşçi Sigortaları Kurumunca hazırlanacak beyannamelerle, en geç 15 gün zarfında Kuruma bildirmeye ve bu madde gereğince hazırlanacak Nizamnamede bu hususta uygulanacağı belirtecek usul ve esaslara riayet etmeye mecburdurlar.

Sigortalının Kurumca tescili iş yerlerinde tutulacak kayıt ve defterler, ihtiyarî sigortaya tabi tutulanların prim ödeme şekilleri, aylıkların tediye zamanların, senelik hesap kartlarının sigortalılara ne suretle verileceği ve bu kanunun tatbik tarzını gösteren diğer hususlar Çalışma Vekâletince hazırlanacak bir nizamname ile tesbit olunur.

Madde 45 — Mâlûliyet, ihtiyarlık ve ölüm sigortalarının mali bünyesi her beş yılda bir ve gerekirse daha önce, incelenerek alınacak sonuç bir raporla Çalışma Vekâletine bildirilir.

Madde 46 — Bir takvim yılı zarfında bu kanuna tabi işlerden elde edilen prime esas kazanç miktarını, prim ödeme gün sayılarını ve namlarına tahakkuk ettirilen sigorta primlerini gösterme üzere İşçi Sigortaları Kurumunca sigortalılara senelik birer hesap kartı verilir. Bu hesap kartları muhteviyatına yapılacak itirazların Kuruma yazı ile bildirilmesi lâzımdır. Hesap kartlarının sigortalılarca alındığı tarihten bir yıl geçtikten sonra yapılacak itirazlar nazara alınmaz.

İşverenler ve işveren vekilleri, 44 üncü madde gereğince hazırlanacak Nizamnamede hesap kartları hakkında uygulanacağı belirtilecek olan usulere riayet etmiye mecburdurlar.

Madde 47 — Bu kanunla yükletilen vecibeleri yerine getirmiyen işveren veya işveren vekili hakkında (100) liradan 1 000) liraya kadar ağır para cezası hükmolunur. İşveren veya işveren vekili, İşçi Sigortaları Kurumunun bu yüzden husule gelen zararlarını da ayrıca öder.

Madde 48 — Herhangi bir devreye ait aylığını o devre iptidasından itibaren üç yıl içinde almıyanların bu devreye ait aylıkları ödenmez.

Madde 49 — Mâlûliyet, ihtiyarlık ve ölüm sigortalarından aylık bağlanmasına veya toptan ödeme yapılmasına hak kazananlardan yabancı memleketlere giden kimselerin yabancı memleketlerde kaldıkları süreye ait aylıkları veya toptan ödeme istihkakı Türkiyedeki selâhiyetli vekillerine ödenir.

Madde 50 — İşçi Sigortaları Kurumu, aylık veya toptan ödeme işlemlerine başlanmış bulunan ve tahsise hak kazandığı anlaşılan sigortalılara veya hak sahibi kimselerine, ileride alacaklarından kesilmek üzere, bağlanacak aylığın üçte ikisinden, yapılacak toptan ödeme miktarının da dörtte birinden aşağı olmamak şartiyle yazılı talepleri üzerine avans verir.

Madde 51 — Bu kanunun yaş ile ilgili hükümlerinin tatbikatında, sigortalıların ve hak sahibi çocuklarının, sigortalının 5417 sayılı kanuna veya bu kanuna tabi işlere ilk defa girdiği tarihte nüfus kütüğünde kayıtlı bulunan doğum tarihleri, sigortalının sigortaya tabi işe ilk defa girdiği tarihten son doğan çocuklarının da, nüfus kütüğüne ilk olarak yazılan doğum tarihleri esas tutulur.

Nüfus kayıtlarında doğum ay ve günleri yazılı olmıyanlar 1 Temmuz'da doğmuş sayılırlar.

Madde 52 — Bu kanuna tabi iş yerlerinde çalışan yabancı tebaalı şahıslardan yalnız İşçi Sigortaları Kurumundan yazılı talepte bulunanlar hakkında, talebin yapıldığı tarihi takip eden ay başından itibaren bu kanun hükümleri tatbik olunur.

Yabancı tebalı sigortalıların, bu kanunun mer'iyete girdiği tarihe kadar 5417 sayılı kanuna tevfikan ödedikleri ihtiyarlık sigortası primlerinden doğan hakları mahfuzdur.

Madde 53 — Sonradan her hangi bir sebeple bu kanunun şümulü dışına çıkan bir iş yerinde işe büsbütün son verilmedikçe, işde kalanlar için bu kanun hükümleri ertesi takvim yılı başına kadar tatbik edilir.

İdarî bir hata dolayısiyle selâhiyetli teşkilâtça 3008, 5953 ve 6379 sayılı kanunlar şümulüne alınan iş yerleri hakkında birinci fıkra hükmü tatbik olunmıyacağı gibi buralarda çalışanlar için ödenmiş bulunan mâlûliyet, ihtiyarlık ve ölüm sigortaları primleri geri verilir. Bu primlere ait gün sayıları ilgililerin prim ödeme gün sayılarından indirilir.

Madde 54 — Bu kanuna göre yapılacak tebliğler hakkında Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununun 10 uncu faslının tebligata müteallik hükümleri tatbik olunur.

İntikali hükümler

Muvakkat Madde 1 — A) 1 Nisan 1950 tarihinde 35 yaşını geçmiş olanlardan 60 yaşını doldurup 12 nci maddede yazılı şartları yerine getiremediğinden aylık bağlanmasına hak kazanamıyan ve:

a) 1 Nisan 1950 tarihinden önceki beş yıl içinde en az (1 000) gün veya Çalışma Vekâletince tesbit olunan münavebeli işlerde çalışanların da (750) gün İş Kanununa tabi iş yerlerinde çalıştıklarını ispat eden,

b) İhtiyarlık Sigortası Kanununa veya bu kanuna tabi işlere ilk defa girdikleri tarihten ihtiyarlık aylığı bağlanması hususunda yazı ile müracaat ettikleri tarihe kadar geçen her yıl için en az ortalama (200) günlük sigorta

c) En az bir yıl sigortalı bulunan,

primi ödemiş olan,

Sigortalılara, sigortalılık süresi 15 yılı doldurmuş olanlar gibi, 13 üncü maddedeki esaslar dairesinde ihtiyarlık aylığı bağlanır.

Kşten ayrılarak bu madde gereğince kendisine aylık bağlanmış bulunan sigortalı, bu kanuna tabi bir işe girerse, bu işde çalıştığı müddetçe aylığı kesilir.

(a) Bendinde yazılı eski hizmet süreleri, sigortalıların, 1.IV.1950 tarihinden önceki beş yıl içinde çalıştıkları iş yerlerinden alacakları belgeleri İşçi Sigortaları Kurumuna tevdi etmeleri suretiyle tevsik olunur.

İşverenler bu çalışma belgelerini düzenlemekten imtina ettikleri takdirde, sigortalıların ilgili işverenden zarar ve ziyan talep etmek hakları mahfuzdur.

B) 1 Nisan 1950 tarihinde 35 yaşını geçmiş olanlardan ölen ve 19 uncu maddede yazılı şartları yerine getirmemiş bulunan sigortalı (a), (b), (c) bentlerindeki şartlara, bu maddenin (A) fıkrası larla, sigortalılık süreleri beş yılı doldurmuş olanlar gibi 6 ncı maddedeki esaslar dairesinde mâlûliyet aylığı bağlanır.

C) 1 Nisan 1950 tarihinde 35 yaşını geçmiş olanlardan ölen ve 19 uncu maddede yazılı şartları yerine getirmemiş olmakla beraber bu maddenin (A) fıkrasının (a, b, c) bentlerindeki şartları haiz bulunan sigortalıların hali sağları beş yılı doldurmuş olan sigortalıların hak sahibi kimseleri gibi, 20 nci maddedeki esaslar dairesinde aylık bağlanır.

Muvakkat madde 2 — 5417 sayılı kanunun 2 nci maddesinin (a) fıkrasının 5937 sayılı kanunla değiştirilmesi suretiyle ihtiyarlık sigortasından istisna edilenlerin gerek kendilerinin gerekse işverenlerinin 5417 sayılı kanun ile bu kanuna göre ödemiş bulundukları ihtiyarlık sigortası primleri işverenlere iade edilir.

İşverenler, İşçi Sigortaları Kurumunca iade edilen bu primlerin işçi ve hizmetlilerin ücretlerinden kesilmiş olan kısmını kendilerine derhal verirler.

Ancak, bunlardan 5937 sa kadar İhtiyarlık Sigortasından tahsis yapılmış veya tahsis yapılması kanunun mer'iyete girdiği tarihe için Kuruma yazı ile müracaatı bulunmuş olanların, yahut da 5417 sayılı kanun hükümlerine göre tahsise hak kazanmış olup da Kuruma müracaat etmemiş bulunanlardan 5937 sayılı kanunun mer'iyete girdiği tarihten itibaren 30 gün içinde müracaat eden sigortalıların tahsisleri durdurulmaz ve bunların ödenmiş bulunan primleri geri verilmez.

Muvakkat madde 3 — E Nisan 1950 ile 31.III.1954 tarihleri arasında münavebeli işlerde çalışmış olan sigortalıların bu işlerdeki prim ödeme gün sayıları yekûnuna dörtte biri eklenir ve balığı bunların mâlûliyet, ihtiyarlık ve ölüm sigortaları prim ödeme gün sayısı olarak kabul edilir.

Muvakkat madde 4 — 5417, 5937, 6391 ve 6708 sayılı kanunlar hükümlerine göre bağlanan aylıkların, bu kanunda yazılı esaslar dairesinde ödenmesine devam edilir.

Ancak bu aylıkların asgarî haddi hakkında bu kanun hükümleri tatbik olunur.

Muvakkat madde 5 — İhtiyarlık Sigortasından yardım yapılması hususunda evvelce yazılı olarak müracaat edip de kanuni süresi için de verilmiş eski hizmet çalışma belgeleri bulunmaması dolayısiyle 5417 sayılı kanun hükümlerine göre bu sigortadan aylık bağlanmasına hak kazanmadıklarından kendilerine aylık bağlanmamış ve toptan ödemede yapılmamış olan sigortalılar ile ölen sigortalıların hak sahibi kimseleri, işbu kanun mer'iyete girdikten sonra yazılı olarak yeniden müracaat ettikleri 5417 sayılı kanunun mer'iyeti sırasında vâkı yazılı müracaat tarihleri itibariyle işbu kanun hükümlerine ve ski hizmet çalışma belgelerine göre aylık bağlanmasına hak kazandıkları takdirde, kendilerine bu kanuna göre hak kazandıkları aylık bağlanır. Bu suretle hak kazanılan aylıkları, bu kanun mer'iyete girdikten sonra vukubulan yazılı müracatlarını takibeden ay başından itibaren ödenir.

5417 sayılı kanuna tevfikan evvelce ihtiyarlık sigortasından kendilerine aylık bağlanmış veya toptan ödeme yapılmış olanlar için yapılmış bulunan aylık bağlanma veya toptan ödeme bakımından bu kanuna tevfikan başkaca bir muamele ve yardım yapılmaz.

Muvakkat madde 6 — Türkiye'de teşekkül etmiş olan menafii umumiyeye hadim kültür cemiyetlerine ait işyerlerinde bu kanunun mer'iyete girdiği tarihten evvel çalışan yabancı tebaalı şahıslar için 5417 sayılı kanuna göre cemiyet tarafından İşçi Sigortaları Kurumuna yatırılmış bulunan ihtiyarlık sigortası primleri, bu şahısların çalıştıkları cemiyetlerin yazılı talepleri üzerine, cemiyete geri verilir.

Son hükümler

Madde 55 — 5417, 5752, 5937, 6391 ve 6708 sayılı kanunlar kaldırılmıştır.

Madde 56 — Bu kanun neşrini takibeden aybaşından üç ay sonra mer'iyete girer.

Madde 57 — Bu kanunun hükümlerini icraya İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

9.2.197

Aslına uygundur.

Cam Fabrikaları A. Ş. Mamul Anbarında Yeni Bir İcat

Bu usulün tatbiki işlerin normal gittiğine dair işaret mi?

Uzun senelerdenberi Mamul ambarında yapılan tadilat ve yeniliklere yeni bir ilâve olarak ta İskeledeki sevkiyat işlerini seri olarak takip etmek için Baş Püvantörlerin emrine Bisiklet verilmiştir.

Mesleğe yöneltme mevzuunda Umumi bilgi

Tarifte vasıfları (bencî, zihni) tesbit edilecek.

c — Şahsın durumu ile iş hayatının ihtiyacına göre bir yöneltme yapılacak yahut meslekte ilerlemelere ait meselelerin haalinde çalışılacak,

d — Bir plânifikasyona gidip ferdî arzulara riayeti ikinci dereceye bırakan veya hiç tanımayan sistemlerin aksine olarak bu vazife bir yardım şeklinde yapılacaktırö. Esası böyle vaz'edişin tabii neticeleri bu hizmete müracaatın ihtiyari olması, ilgiliye ancak arzu ve temayülleri göz önünde tutularak bir tavsiyede bulunulabilmesi, ona uyup uymada serbest kalınmasıdır. Mesleğe Yöneltme (Orientation professionnelle) ferten hareket ediyor, tavsiyelerde bulunmak için onu tanıyor, bu suretle mesleğe seçim(Selection Professionnelle) den ayrılıyor.

4 — Mesleğe seçim ferden değil meslekten hareket ediyor. «Mesleğe seçim ferdin muayyen bir meslek veya vazife için gerekli vasıfları haiz olup olmadığını tesbit cehdidir.» Demek ki bir meslekte münhal var, mevzu eldeki birkaç şahıstan hangisinin oraya en uygun bulunduğunu tayinden ibarettır. (Bugün yurdumuz birçok müessese ve işyerlerinin mesleğe yöneltme gibi görünen faaliyetleri zaruri olarak mesleğe seçim derecesinde kalmaktadır.)

Mesleğe yğneltmede yukarıdaki tarifte görüldüğü üzere evvelâ adedi gayri muayyen fertler, var diğer yanda müessese ve sanayilerin yine gayri muayyen, her an değişmekte olan ihtiyaçları var, mevzu burada her şahıs ile münferit münhaller arasında irtibat kurabilmektedir. Bu denklestirme faaliyeti mahalli, mıntıkavî ve memlekete şâmil olarak mütalâa edilebilir.

Görülüyor ki mesleğe yöneltme ile mesleğe seçim, usullerde benzerlik olmakla beraber hareket noktalar itibariyle ayrılmaktadır.

Umumi mesleğe yöneltme faaliyetleri içinde, yetişkinlerden meslek seçmek veya işini değiştirme kisteyenlere yapılan yardım meslekî rehberlik, meslekî istişare, mslekit tavsiye (conseils professionnels) terimi ile ifade olunmaktadır. Biz bu terimlerden mesleki rehberlik, mesleki rehberliği tercih ediyoruz.

Yetişkinlerin mesleğe yöneltilmesinde (meslekî rehberlik - te) imkân nisbetinde kısa yoldan çalışmaya başlama gayesi, halbuki gençlerin yöneltilmesinde çıraklığa veya bir yetişme safhasına geçme vardır. Ancak meslekî rehberlik sonunda da bazan çabuk, acele bir yetişme ihtiyacı ile karşılabiliyor.

Mesleğe yöneltme, bir yandan fertle işverenlerin ihtiyaçlarının uyuşturulup şahsın bir mesleğe tevcihi şeklinde umumi mana taşımakta, diğer yandan yalnız mektep çağındakilerin ve gençlerin mesleğe yöneltilmesi şeklinde daha mahdut bir anlamda da kullanılabilmektedir.

Dar manada mesleğe yöneltme çocuğun çıraklığa girişi veya gencin herhangi yetişmeye tâbi tutuluşu arifesinde mevzuubahs oluyor, büyük tesiri de esasen buradadır. Biz fakat bu tetkiklerde mesleğe yöneltmeyi umumiyetle geniş anlamda kullanıyoruz.

5 — Her ne suretle olursa olsun mesleğe yöneltmenin tahsil ile alâkası çok yakındır. Mesleğe yöneltme de umumî mana da terbiye de aynı hareket noktasına ve aynı gayeye sahiptir. İkisinde de mevzuubahs olan, çocuğun, gencin, yetişkinin tabi

(Geçen sayıdan devam)

atını ve kabiliyetlerini tanımak, onun tekâmülüne çalışmak, ona en uygun hayat vazifesini bulmaktır. Mesleğe yöneltme de umumi manada terbiye de aynı hareket noktasına ve aynı gayeye sahiptir. İkisinde de mevzubahs olan, çocuğun, gencin, yetişkinin tabiatını ve kabiliyetlerini tanımak, onun tekâmülüne çalışmak, ona en uygun hayat vazifesini bulmaktır. Mesleğe Yöneltmenin muvaffakıyeti tâlimi terbiye ile işbirliğine bağlıdır.

Mesleğe Yöneltme umumiyetle mektepte başlar, öğretmenle doktor talebenin bedeni ve zihni durumunu tesbit ve takip eder. Şahsın yapamıyacağı meslekler bilhassa teşhis olunur.

Yöneltme için sicil çıraklıkta da tutulur, intibakın kuvvetli olup olmadığını psikolojik ve teknik denemeler sayesinde tahkik için yeni kararlar alınır.

6 — Mesleğe Yöneltici[illegible] kıymetli olabilmesi için bir memleket halkının büyük kısmını [illegible] hata etmesi gerkmektedir. Şah[illegible] ve küçüklerle ilgili ile ailesinin menfaatı bakımından, bir tavsiye almaktan ibaret dahi ol[illegible]sa, mesleğe yöneltici[illegible]nin kurulması yerleşmesi, kökleşmesi elzemdir.

Mesleğe Yöneltmenin müsmir olması için meslekler hakkında ihtiyaçları üzerinde etraflı malûmata sahip bulunulması gerekmektedir. Mesleğe Yöneltmede iş hayatının günlük münhallerini bilmek kâfi gelmeyip, ilerideki ihtiyaçlar, sanayiin ve mesleklerin temayülü hususunda da fikir sahibi olunması icabetmektedir.

Tekniğin ilerlediği devrimizde ihtisaslaşmalar gittikçe fazlalaştığından bütün memleketlerde Devlet mesleğe yöneltmeye teveccüh gösteriyor. Diğer sosyal meseleler gibi mesleğe yöneltmed başlayışta hususi teşebbüslerde iken ilerleme yolunda resmi makamatın vazifesi sahasına geçiyor. Devletler bu mevzuu artık sosyal ve ekonomik düzende bir mükellefiyet olarak alıyorlar. Bazan muhtelif cemiyetlerin faaliyetlerini tasvip ederek onlarla yardımlaşma cemiyetlerin faaliyetlerini tasvip ederek onlarla yardımlaşma cihetine gidiyorlar. Fakat umumî görüş, topluluk için en fazla ehemmiyeti olan, bu geniş ve mu[illegible]dil vazifenin müessir şekilde yürütülmesinin ancak Devlet eli ile sağlanabileceği merkezindedir. Devletin diğer topluluk hayatı ile ilgili bütün meselelere normal surette gösterdiği alâkayı bu sahaya da teşmil et[illegible] ferdî menfaatla topluluk menfaatini uyuşturmadaki müsahalelerini mesleğe yöneltmeye de uzatması gerekmektedir.

Bu anlayış içindedir ki Milletlerarası Çalışma Teşkilâtı da 1949 yılında mesleğe yöneltme ye müteallik bir tavsiye kabul etmiş bulunmaktadır.

KAZA KAYMAKAMI SUAT ILHAN SENDIKASILARLA TOPLANTI YAPTI

15 Eylül 1960 Perşembe günü saat 11 de Beykoz Kaymakamı Kur. Bnb. Suat İlhan Kaza dahilinde bulunan bütün işyeri işçi mümessili ve sendika temsilcilerinden müteşekkil olmak üzere her iş yerinden üçer kişinin iştiraki ile br toplantı tertiplemiştir.

Bu toplantıda işçilerin dert ve dilekleri ile yakınen alâkadar olan işçi temsilcilerini dinliyen Kaymakam Suat İlhan temsilcilereşöyle cevap vermiştir. Arkadaşlar işçi arkadaşlarımın dert ve dilekleri her ne olursa olsun bana intikal etti rildiği takdirde halli için elimden geldiği kadar gayret sarf edeceğim, şahsen yapamadığım iş olursa onun da yapılması için ilgililer nezdinde teşebbüse geçerim, amma gücümün yettiği kadar uğraşırım sizler her zaman için benimle teşriki mesai yapınız, bu da dâvalarınızın halli için müşterek çalışmamız lâzımdır. Sendikacılar işçi arkadaşlarımızın bir çok ferdi ve umumi dertlerini Kaymakama izah ederken bir taraftan da mahalle dert ve dileklerini de söylemeği ihmal etmediler. Büyük bi rtitizlikle dert ve dilekleri not alan Kaza Kaymakamımızın bu hareketi Sendikalar tarafından ve işçi muhitinde büyük bir memnuniyet uyandırmıştır. Çünkü ilk defa bir kaza aKymakamı Sendikacı ve işçi mümessillerini toplamak suretiyle dert ve dileklerini dinliyordu. Bunun için ne şekilde teşekkür edeceklerini bilemiyorlardı.

sendika temsilcileri toplantıdan ayrılırken heyecanlarından

CAM - İŞ: İkinci defa Kaza dahilinde bulunan işçi mümessilleri ile yapılan bu sohbet ve dilekler toplantısının her ay muntazaman Kaymakamımız tarafından devam ettirilmesini candan temenni eder.

IŞCININININ BUTUN HAKLARI MILLI BIRLIK KOMITESI TARAFINDAN TEMINAT ALTINA ALINIYOR

den günne artan işçi ve sanayi ihtiyaçlarına cevaz verecek bir 1936 senesinde yürürlüğe giren 3008 sayılı İş Kanunu gündurumda olmadığını nazarı itibara alan Milli Birlik Komitesi 3008 sayılı kanunu yeni baştan tadil etmesine karar vermiştir. Bunun haricinde milyonlarca işçiyi ilgilendiren İşçi Sigortaları mevzuatı baştan aşağı ele alınmasına karar verilmiştir. Yeni tasarı en geç bir yıl zarfında yürürlüğe girecektir.

Yeni sigorta mevzuatına göre bütün iş yerleri sigortaya tabi olacaklar. Ziraat işçileri de sigortadan faydalanacak.

Yurt dışındaki işçinin ücreti de ödenecek.

Sigorta masraflar işverenden kesilecek.

Sigortaya tabi yerler sıkı kontrol edilecektir.

1 — Küçük gruplar halinde memleket sathına yayılmış olan ziraat işçileri sosyal sigortadan faydalanacaklardır.

2 — Sigorta kanunlarına göre yardıma hak kazanmış olan - lardan yabancı memleketlerde geçici görevle bulunanların istihkakları Türkiyedeki selâhiyetli mümessiline ödenecektir.

3 — Sigorta kanunlarının işverenlere tahmil etmiş olduğu mükellefiyet ve masraflardan dolayı işverenler İşçi ücretlerinden kesinti yapamıyacaklardır.

4 — Sigorta idaresinin selâhiyetli memurları, sosyal sigorta tatbikatı dolayısı ile iş yerlerinde zaman zaman teftiş ve kontrol yapacaklardır.

Yeni tasarı muhtemelen bu ay sonuna kadar Bakanlar kuruluna ve oradan da Milli Birlik Komitesine sevkedilerek, kanuniyet kesbettiği takdirde resmi gazetede neşri tarihinden sekiz ay sonra yürürlüğe girecektir.

Çayırova cam Fabrikası

Paşabahçe Şişe ve Cam fabrikalarının bir eşi olan Çayırova Cam Fabrikası İşçi Mümessilleri olan Muzaffer Uluhan, Kâmmil Esigil, İbrahim Öz[illegible] ve Mustafa Göba 29 Eylül Perşembe günü Türkiye Şişe ve Cam Sanayii İşçileri Sendikasını ziyaret ederek idare heyeti ile hasbihal toplantısı yapmışlardır. Toplantıdan sonra mümessillerle birlikte topluca Fabrika gezilmiş olup akşam üstü evlerine gitmişlerdir.

İşçi Mümessillerinin bu [illegible]yi ziyaretten gaye yakında Çayırovada açılmasını düşündüğümüz Sendika Şubesinin faaliyetleri ilgili olarak görüş ve kararla ittihaz edilmiştir. Pek yakında Türkiye Şişe ve Cam Sanayii İşçileri Sendikasının Çayırova Şubesi işyerinde faaliyete geçecektir.